

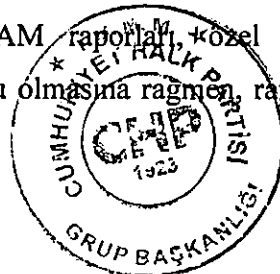

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak faaliyet gösteren Rehberlik ve Araştırma Merkezleri (RAM), özel gereksinimli bireylerin eğitsel değerlendirme ve tanılanma süreçlerinin yürütülmesi, uygun eğitim ortamlarına yönlendirilmesi ve rehberlik hizmetlerinin sunulması bakımından eğitim sisteminin en kritik yapılarından biridir. Bu merkezler, özel gereksinimli bireylerin ve ailelerinin eğitim hakkına erişiminde belirleyici bir rol üstlenmekte; aynı zamanda okulların rehberlik ve özel eğitim süreçlerine yön vermektedir. Ancak uzun süredir gerek kamuoyuna yansıyan haberlerde gerekse sahadan gelen bilgilerde, RAM'ların bu temel işlevlerini etkin biçimde yerine getiremediğine ilişkin ciddi sorunlar olduğu görülmektedir. RAM'ların yalnızca fiziki koşullarıyla sınırlı olmayan bu sorunların; eğitsel değerlendirme süreçlerinin niteliğinden personel yeterliliğine, denetim mekanizmalarının işleyişinden ailelerin yaşadığı maddi ve idari zorluklara kadar geniş bir alana yayıldığı anlaşılmaktadır. Nitekim RAM'ların "rehberlik edemediği" yönündeki eleştiriler, yıllardır farklı platformlarda dile getirilmektedir.

Uygulamada, birçok RAM'da engelli bireylerin eğitsel ihtiyaçlarının bilimsel ve bütüncül bir yaklaşımla değerlendirilmediği, ölçme ve değerlendirme araçlarının standartlaşmadığı ve tanılama süreçlerinin büyük ölçüde formaliteye indirgenmiş olduğu yönünde ciddi iddialar bulunmaktadır. Bu durum, özel gereksinimli çocukların uygun eğitim ortamlarına yönlendirilememesine, yanlış ve eksik değerlendirmeler nedeniyle eğitim hakkının zedelenmesine yol açmaktadır. Özellikle otizm, zihinsel yetersizlik, öğrenme güçlüğü ve duygusal-davranışsal sorunlar gibi alanlarda doğru yaklaşım ve uzmanlık eksikliği, telafisi güç sonuçlar doğurabilmektedir. Bunun yanı sıra RAM'larda görev yapan personelin sayıca yetersiz olduğu, mesleki gelişim ve hizmet içi eğitim imkânlarının sınırlı kaldığı, farklı engel gruplarına yönelik güncel ve bilimsel yaklaşımların yeterince benimsenmediği yönünde yaygın bir kanaat bulunmaktadır.

Denetim ve izleme mekanizmalarının zayıflığı da RAM'lara ilişkin temel sorunlardan biri olarak öne çıkmaktadır. Merkezlerin faaliyetlerinin ne ölçüde denetlendiği, raporların doğruluğunun ve tutarlılığının nasıl kontrol edildiği, verilen kararların sahada ne tür sonuçlar doğurduğunun izlenip izlenmediği konusunda ciddi bir belirsizlik bulunmaktadır. Etkin bir denetim ve geri bildirim mekanizmasının olmaması, sorunların kronikleşmesine ve aynı hataların uzun yıllar boyunca tekrarlanmasına neden olmaktadır. Öte yandan RAM raporları, özel eğitim ve destek hizmetlerinden ücretsiz yararlanılabilmesinin ön koşulu olmasına rağmen, rapor alma sürecinde

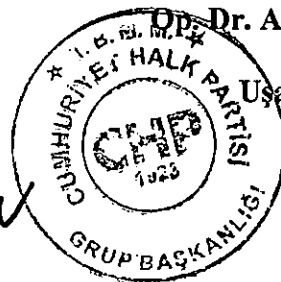
ailelerin ciddi maddi ve manevi yüklerle karşı karşıya kaldığı bilinmektedir. Değerlendirme süreçlerinin uzun sürmesi, sık tekrar eden randevular, özel merkezlere yönlendirme baskısı ve raporların geçerliliğine ilişkin belirsizlikler, özellikle dar gelirli aileler için büyük bir mağduriyet yaratmaktadır. Kamusal bir hizmet olarak ücretsiz ve erişilebilir olması gereken bu sürecin fiilen aileleri zorlayan bir yapıya dönüşmesi, sosyal devlet ilkesiyle bağdaşmamaktadır. RAM'ların fiziki koşulları da birçok il ve ilçede hizmet sunumunu olumsuz etkilemektedir. Engelli bireylerin erişimine uygun olmayan binalar, yetersiz donanım, kalabalık ve sağlıklı değerlendirme ortamları hem bireylerin hem de ailelerin bu merkezlerden faydalanmasını güçleştirmektedir.

Tüm bu sorunlar, Rehberlik ve Araştırma Merkezleri'nin mevcut yapısıyla özel gereksinimli bireylerin ihtiyaçlarına yanıt vermekte zorlandığını göstermektedir. Eğitim sisteminin en hassas alanlarından biri olan özel eğitim ve rehberlik hizmetlerinde yaşanan bu aksaklıklar, yalnızca bireysel mağduriyetlere değil, aynı zamanda toplumsal eşitsizliklerin derinleşmesine yol açmaktadır. Engelli bireylerin doğru eğitimden yoksun bırakılması, uzun vadede sosyal hayata katılım, istihdam ve bağımsız yaşam haklarını da olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle RAM'ların mevcut durumunun bütüncül biçimde ele alınması, yapısal sorunların tespit edilmesi, hizmet sunumunda yaşanan aksaklıkların nedenlerinin ortaya konulması ve kalıcı çözüm önerilerinin geliştirilmesi kamu yararı açısından zorunlu hâle gelmiştir. Sorunun yalnızca idari düzenlemelerle değil, aynı zamanda insan kaynağı, denetim, finansman ve yaklaşım boyutlarıyla birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.

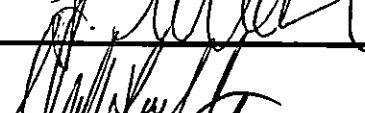
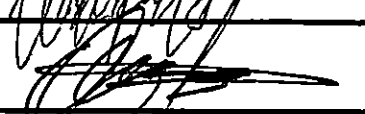
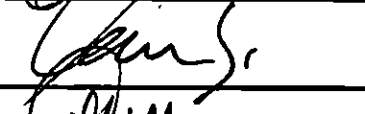
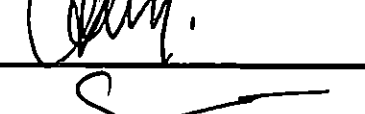
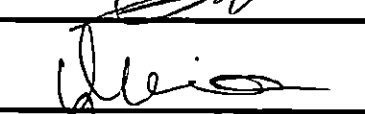
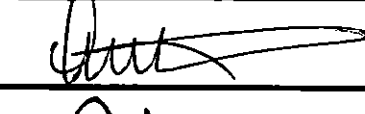
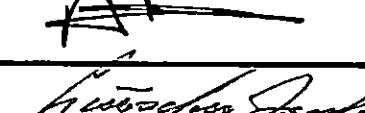
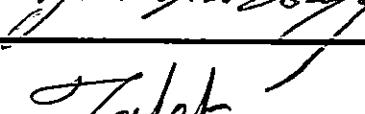
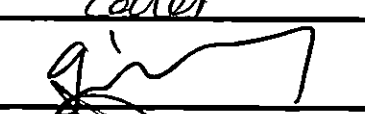
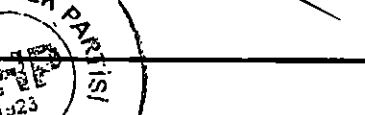
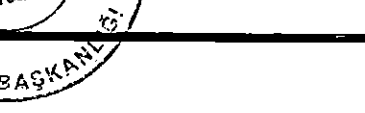
Bu çerçevede, MEB'e bağlı RAM'ların fiziki koşulları, personel yapısı, eğitsel değerlendirme ve tanılama süreçleri, engelli bireylere yönelik eğitim yaklaşımları, denetim ve izleme mekanizmaları ile ailelerin yaşadığı maddi ve idari sorunların tüm yönleriyle incelenmesi; ortaya çıkan aksaklıkların giderilmesi ve özel gereksinimli bireylerin nitelikli, erişilebilir ve hakkaniyetli eğitim hizmetlerinden yararlanabilmesini sağlayacak politika önerilerinin geliştirilmesi amacıyla, Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ve teklif ederim. 16.01.2026

Ömer Fethi Göner
Kıymetli
Göner

Dr. Ali KARAOBA
Uşak Milletvekili

1641. Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
Talat DİNÇER	MERSİN	
Melih MELİÇ	Görüşler	
M. Salih Uzun	İzmir	
Ayaz Berkeç	Bartın	
Servet Mallaçoğlu	Hatay	
Nadir PAZAT ...	İzmir	
Cemal ENGİNYURT	İstanbul	
Ali Fozul KASAP	İstanbul	
Tahsin Ocaklı	Rize	
Serkan SARI	Balıkesir mv.	
Can Anırcı	Tekirdağ mv.	
Oğuz Simer	Adana mv.	
Özgür Erdem İNCELU	Arslanhan mv.	
Adnan BEKER	Ankara mv.	
GÜRSEL EROL	Elaazır mv.	
Talat DİNÇER	Mersin mv.	
Gözde Akın İBERK	İstanbul	
Özgür ÇELİK	Gaziantep	

